

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M.B.**

wobec której warunkowo umorzono postępowanie o czyn z art. 178b k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 6 czerwca 2023 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k., kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt III Ka 627/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ropczycach
z dnia 5 maja 2022 r., sygn. akt II K 262/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ropczycach z dnia 5 maja 2022 r., sygn. akt II K 262/20, postępowanie karne prowadzone wobec M.B., oskarżonej o czyn z art. 178b k.k., zostało warunkowo umorzone na okres próby wynoszący 2 lata.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, zainicjowanego apelacją obrońcy oskarżonej, Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt III Ka 627/22, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść M.B., w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości i zarzucił: „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 450 § 3 k.p.k., art. 77 k.p.k., art. 117 § 1 i § 2 k.p.k. i art. 6 k.p.k., polegające na zaniechaniu zawiadomienia o terminie rozprawy odwoławczej ustanowionego przez oskarżoną z wyboru obrońcy, adwokata M.B.1. oraz błędnym przyjęciu, iż ustanowiony z wyboru drugi obrońca oskarżonej, adwokat T.B. został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 11 października 2022 r., podczas gdy stosowną korespondencję wysłano do noszącego to samo imię i nazwisko radcy prawnego T.B.1., a zatem brak było podstaw do uznania jej za doręczoną, co skutkowało przeprowadzeniem postępowania apelacyjnego pod nieobecność obu obrońców z rażącym naruszeniem prawa oskarżonej do korzystania w postępowaniu odwoławczym z pomocy obrońców, polegającym na uniemożliwieniu im wzięcia udziału w rozprawie odwoławczej oraz ewentualnego składania oświadczeń i wniosków”. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie w postępowaniu odwoławczym.

Pismem z dnia 6 kwietnia 2023 r. obrońca M.B. przedłożył odpowiedź na kasację Prokuratora Generalnego, wnosząc o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, a także o obciążenie Skarbu Państwa kosztami postępowania, w tym zasądzenie na rzecz M.B. wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem obrońcy, według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W ramach niniejszego postępowania oskarżona M.B. ustanowiła dwóch obrońców – adw. M.B.1. i adw. T.B. Obaj zostali ustanowieni na jednym dokumencie „upoważnienia do obrony”, który zawierał jednak wyraźne zaznaczenie, że oskarżona udziela upoważnienia do obrony „każdemu z osobna” (k. 75).

Zarządzeniem z dnia 1 września 2022 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 11 października 2022 r. Zarządzenie zawiera zapis, aby o terminie zawiadomić oskarżoną M.B. i jej obrońcę, adw. T.B. (k. 138).

Zawiadomienie o terminie rozprawy odwoławczej zostało omyłkowo wysłane do r.pr. T.B.1., zamiast do adw. T.B. (notatka urzędowa k. 140, dowód doręczenia zawiadomienia k. 144). Wysłane do właściwego obrońcy zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej zostało doręczone adw. T.B. w dniu 13 października 2022 r. (k. 151).

Na rozprawie odwoławczej w dniu 11 października 2022 r. Sąd odwoławczy wskazał, że nie stawiał się obrońca oskarżonej adw. T.B., prawidłowo zawiadomiony, na skutek czego procedował pod nieobecność obrońcy (k. 145).

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów wskazanych w zarzucie kasacji Prokuratora Generalnego i to w dwóch aspektach.

Po pierwsze, o terminie rozprawy odwoławczej (na marginesie należy wskazać, że tak samo jak o terminach rozprawy przed Sądem I instancji) nie został zawiadomiony drugi z obrońców oskarżonej – adw. M.B.1. Podniósł on tę okoliczność już po wydaniu wyroku, gdy dowiedział się o tym, że rozprawa odwoławcza miała już miejsce (notatka urzędowa k. 148). W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie wskazuje się, że brak zawiadomienia o terminach rozpraw jednego z kilku obrońców stanowi naruszenie przepisów postępowania (art. 117 § 1 i art. 6 w zw. z art. 77 k.p.k.), nawet jeżeli oskarżony korzystał w toku postępowania z pomocy innych obrońców (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 października 2020 r., V KK 356/20; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2019 r., V KS 41/19).

Po drugie, adw. T.B. nie został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy odwoławczej, bowiem na skutek pomyłki Sądu odwoławczego i pierwotnego wysłania zawiadomienia do błędnej osoby, adw. T.B. doręczono zawiadomienie o terminie rozprawy odwoławczej dwa dni po tym, jak się ona odbyła, a Sąd odwoławczy wydał wyrok. Tym samym Sąd odwoławczy procedował na rozprawie apelacyjnej pomimo braku prawidłowego zawiadomienia obrońcy oskarżonego. Brak należytego zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej ustanowionego w sprawie obrońcy stanowi okoliczność tamującą rozpoznanie sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2016 r., III KK 458/16). Rozpoznanie sprawy w sytuacji nieprawidłowego zawiadomienia chociażby jednego z obrońców stanowi rażące naruszenie art. 450 § 3 k.p.k. w zw. z art. 117 § 1 k.p.k.

Podsumowując, rozpoznanie sprawy na etapie apelacyjnym w sytuacji nieprawidłowego zawiadomienia jednego z dwóch obrońców oskarżonej oraz niezawiadomienia drugiego z obrońców oskarżonej stanowiło rażące naruszenie przepisów wskazanych w zarzucie kasacji i miało oczywisty, istotny wpływ na treść wyroku, stanowiąc jednocześnie naruszenie prawa do obrony oskarżonej M.B.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd odwoławczy uczyni zadość przepisom normującym prawo stron do udziału w postępowaniu.

Wniosek obrońcy oskarżonej o zasądzenie kosztów jest przedwczesny. Zgodnie z art. 626 § 1 k.p.k. o tym kto, w jakiej części i zakresie ponosi koszty procesu rozstrzyga się w orzeczeniu kończącym postępowanie. Wydany w tej sprawie wyrok kasatoryjny takim orzeczeniem nie jest, nie ma więc podstaw, aby Sąd Najwyższy rozstrzygał w przedmiocie wniosku obrońcy.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

(TM)

[MS]